NORAKSTS
Lieta Nr. A42357705
SKA – 26/2009

S P R I E D U M S

Rīgā 2009.gada 12.februārī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese V.Kakste
senators A.Guļāns
senatore I.Skultāne

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „IKSpeditor" pārstāvei *I.D.*,

atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Uzņēmumu reģistra pārstāvim Tomam Ivuškānam,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „IKSpeditor" pieteikumu par Uzņēmumu reģistra 2005.gada 27.jūnija lēmuma Nr.148 atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu, sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „IKSpeditor" kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 6.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja – sabiedrība ar ierobežotu atbildību „IKSpeditor" vērsās Uzņēmumu reģistrā, lūdzot reģistrēt firmas maiņu no „Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „IKSpeditor"" uz „Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „IK SPEDITOR"".

Ar Uzņēmumu reģistra valsts notāra 2005.gada 18.aprīļa lēmumu Nr.21-7/20790/1 nolemts atlikt komercsabiedrības iesniegto dokumentu reģistrāciju komercreģistrā un noteikt termiņu trūkumu novēršanai līdz 2005.gada 14.jūnijam.

Izskatījis pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, Uzņēmumu reģistra galvenais valsts notārs ar 2005.gada 27.jūnija lēmumu Nr.148 (turpmāk – Lēmums) atteicās atcelt apstrīdēto lēmumu. Lēmumā norādīts, ka pieteicējas izvēlētajā firmā ietvertas divas

dažādas norādes uz dažādiem komersanta veidiem, kas ir pretrunā ar Komerclikuma 29.panta pirmo daļu.

[2] Pieteicēja vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot atcelt Lēmumu.

[3] Administratīvā rajona tiesa ar 2007.gada 18.aprīļa spriedumu pieteikumu noraidīja. Spriedums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Atbilstoši Komerclikuma 29.panta pirmajai daļai firmā nedrīkst ietvert maldinošas ziņas par komerctiesiskajā apgrozībā svarīgiem apstākļiem, it īpaši par komersanta vai komercdarbības veidu vai komercdarbības apjomu. Saskaņā ar Komerclikuma 27.panta pirmo daļu firmā ietverams komersanta veids vai tā saīsinājums.

No šīm tiesību normām secināms, ka firmā, kas nav individuālais komersants, nevar ietvert vārdus „individuālais komersants" vai saīsinājumu „IK".

[3.2] Tā kā likumā ir noteikts ierobežojums firmas izvēlē, atbildētājs pamatoti konstatējis, ka pieteicēja nav tiesīga mainīt nosaukumu uz „IK SPEDITOR".

[3.3] Atbildētājam nebija iespējams izvēlēties citus līdzekļus likumā norādītā mērķa sasniegšanai. Pieteicējas argumenti par to, ka tās īpašnieks ir ārvalstu komersants „IK SPEDITOR Group LLC" un ka ir reģistrēta preču zīme „IK SPEDITOR Transport&Logistic", norāda, ka firmas izvēle pamatota ar saimnieciskām interesēm, tomēr ir pretrunā ar sabiedrības interesēm, kuru aizsardzība paredzēta likumā.

[3.4] Nav pamatots arguments, ka Komerclikuma 29.panta sestā daļa paredz tiesības ietvert firmā preču zīmi. Minētajā tiesību normā ietvertā norāde, ka preču zīmju izmantošanu firmā regulē preču zīmes regulējošie normatīvie akti, interpretējama tādējādi, ka bez ierobežojumiem, kas noteikti Komerclikumā, pastāv arī citi ierobežojumi, kas noteikti likumā „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm".

[3.5] Pieteicējas izvēlētais nosaukums rada maldīgu priekšstatu par komersanta veidu, tādēļ šāda nosaukuma reģistrācija nav pieļaujama.

[4] Izskatot lietu sakarā ar pieteicējas apelācijas sūdzību, Administratīvā apgabaltiesa ar 2008.gada 6.jūnija spriedumu pieteikumu noraidīja. Spriedums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Lai arī pieteicēja nav izteikusi prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, secināms, ka pieteicējas mērķis ir panākt labvēlīga akta izdošanu – ieraksta izdarīšanu komercreģistrā par pieteicējas nosaukuma maiņu uz „Sabiedrība ar ierobežotu

atbildību „IK SPEDITOR””. Tātad pieteikums jāvērtē kā prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu un saistībā ar šo prasījumu izvērtējams Lēmuma tiesiskums.

[4.2] Pirmās instances tiesa pieteikumā minētos apstākļus ir pārbaudījusi vispusīgi un pilnīgi, pareizi piemērojusi tiesību normas un tiesas sniegtā argumentācija ir izvērsta un pareiza, tādēļ apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai (*šā sprieduma 3.1.-3.5.punkts*).

[4.3] Nav pamatots pieteicējas arguments, ka burtu „IK” sakritība ar komercdarbības veida apzīmējumu nav maldinoša. Pieteicējas izvēlētajā nosaukumā ietverta gan individuālā komersanta firmā iekļaujamā norāde uz komersanta veidu „IK”, gan sabiedrības ar ierobežotu atbildību firmā iekļaujamā norāde „sabiedrība ar ierobežotu atbildību”. Tātad vienā firmā ietvertas divas dažādas norādes par dažādiem komersanta veidiem, kas var maldināt trešo personu par komerctiesiskajā apgrozībā svarīgiem apstākļiem.

[4.4] Komersants ir tiesīgs izmantot savā komercdarbībā sev piederošas bezķermeniskas lietas, lai peļņas gūšanas nolūkā izmantotu savu atpazīstamību. Tomēr tas nenozīmē, ka preču zīmes „IK SPEDITOR” reģistrēšana ir pamats analoģiskas komersanta firmas reģistrēšanai komercreģistrā.

Firma ir komercreģistrā ierakstīts komersanta nosaukums, ko tas izmanto komercdarbībā, slēdzot darījumus un parakstoties. Savukārt preču zīme ir apzīmējums, kuru lieto, lai kāda uzņēmuma preces atšķirtu no citu uzņēmumu precēm. Tātad komersanta firmas mērķis nav atšķirt preces vai pakalpojumus, bet gan identificēt sabiedrību. Apgabaltiesa piekrīt Lēmumā norādītajam, ka nepastāv tieša saistība starp Patentu valdē reģistrējamu preču zīmi un komersanta firmu. Turklāt Lēmums neliedz pieteicējai preču zīmi „IK SPEDITOR” izmantot komercdarbībā.

[5] Pieteicēja par Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 6.jūnija spriedumu iesniegusi kasācijas sūdzību, kas pamatota ar tālāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Tiesa pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 103.panta otro daļu un 6.pantu, jo nav devusi vērtējumu un ņēmusi vērā, ka Uzņēmumu reģistrā reģistrētas vismaz septiņas firmas, kurās ar atstarpi izmantoti burti „IK”. Nav pieļaujams, ka Uzņēmumu reģistrs veicina nevienādu attieksmi pret atsevišķiem komersantiem.

[5.2] Tiesa, piemērojot un tulkojot Komerclikuma 27.panta pirmo daļu un 29.panta pirmo daļu, nav piemērojusi Administratīvā procesa likuma 17.panta pirmās daļas 1., 3. un 4.punktu. Tiesa nepamatoti atzinusi, ka pieteicējas argumenti ir pretrunā sabiedrības

interesēm. Atbildētāja viedoklis ir personisks un plašu sabiedrību neaptverošs. Turklāt tiesa atrauti vērtējusi komersantam nepieciešamā nosaukuma daļu „IK SPEDITOR” no kopējā nosaukuma „Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „IK SPEDITOR””, kur nosaukums un darbības veids ir nodalīts. Tiesas vērtējums attiecībā uz Komerclikuma 29.panta sestajā daļā ietvertajām izņēmuma tiesībām nav pareizs. Tā kā firma Komerclikuma izpratnē ir komersanta nosaukums, kurš kā firma ierakstīts Komercreģistrā, pastāv tieša sakarība starp Patentu valdē reģistrētu preču zīmi un sabiedrības firmu. No Komerclikuma 29.panta sestās daļas izriet, ka firmā var izmantot preču zīmi, taču jāņem vērā speciālais likums. Pieteicēja ir tiesīga izmantot savā komercdarbībā sev piederošas bezķermeniskas lietas, lai peļņas gūšanas nolūkos izmantotu savu atpazīstamību, kuru nodrošina arī preču zīme. Turklāt nosaukumā un preču zīmē lietoto burtu „IK” sakritība ar komercdarbības veida apzīmējumu nav uzskatāma par maldinošu un neietver ziņas, kas neatbilst komercsabiedrības veidam vai apjomam, jo sabiedrībai nepieciešamais nosaukums ir SIA „IK SPEDITOR”.

[6] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve uzturēja kasācijas sūdzību. Atbildētājas pārstāvis kasācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[7] Firma saskaņā ar Komerclikuma 26.panta pirmo daļu ir komercreģistrā ierakstīts komersanta nosaukums, ko tas izmanto komercdarbībā, slēdzot darījumus un parakstoties.

Atbilstoši Komerclikuma 27.panta pirmajai daļai individuālā komersanta firmā ietver norādi „individuālais komersants” vai tās saīsinājumu „IK”. Atbilstoši šā panta trešajai daļai sabiedrības ar ierobežotu atbildību firmā ietver norādi „sabiedrība ar ierobežotu atbildību” vai tās saīsinājumu „SIA”.

[8] Tas nozīmē, ka komersanta firmā ir jāietver norāde uz komersanta veidu un tādējādi firma, citastarp sniedz nozīmīgu informāciju trešajām personām par konkrēto komersantu, proti, informāciju par komersanta veidu.

Nav strīda par to, ka komersanta veids ir komerctiesiskajā apgrozībā svarīgs apstāklis, uz ko tieši norādīts arī tiesību normā.

Kā norādīts juridiskajā literatūrā, firmas regulācijas mērķis ir, pirmkārt, aizsargāt komersantu pret viņam piederošas firmas prettiesisku izmantošanu, otrkārt, novērst trešās personas maldināšanas iespēju. Mērķis novērst trešās personas maldināšanas iespēju tiek

panākts, nosakot komersanta veida norādes obligātu iekļaušanu firmā un nosakot firmas izvēles ierobežojumus (*sk. A.Strupišs. Komerclikuma komentāri. A daļa. Komercdarbības vispārīgie noteikumi (1.-73.panti). „A.Strupiša juridiskais birojs" SIA, 2003, 130.lpp.*).

Šajā sakarībā tiesību normas tieši noteic, ka firmā nedrīkst ietvert maldinošas ziņas par komerctiesiskajā apgrozībā svarīgiem apstākļiem, it īpaši par komersanta vai komercdarbības veidu vai arī par komercdarbības apjomu (Komerclikuma 29.panta pirmā daļa).

[9] Ievērojot minēto, ir atzīstams, ka firmas regulācija kalpo gan paša komersanta, gan trešo personu interesēm.

Reģistrējot firmu komercreģistrā, nav konstatējams, cik plašu trešo personu loku attiecīgās ziņas par komersantu var skart. Tomēr šim apstāklim nav nozīmes jautājuma, vai firmā ietvertās norādes var būt maldinošas, izšķiršanā, tā kā tiesību normas, kas aizliedz maldinošu ziņu ietveršanu, aizsargā jebkuras trešās personas tiesisko interesi iegūt patiesu informāciju par attiecīgā komersanta veidu. Tāpēc pretēji pieteicējas iebildumiem kasācijas sūdzībā pamatots ir apgabaltiesas arguments, ka attiecīgas firmas reģistrācija būtu pretrunā sabiedrības interesēm, un atbildētāja viedoklis nav atzīstams par personisku un plašu sabiedrību neaptverošu, kā to norāda pieteicēja.

[10] Senāta ieskatā Komerclikuma 29.panta pirmajā daļā noteiktais aizliegums firmā ietvert maldinošas ziņas nav saprotams tādējādi, ka šī tiesību norma aizliedz iekļaut tikai tādu informāciju, kura nepārprotami sniedz īstenībai neatbilstošas ziņas par komersanta veidu. Maldināt var arī tāda informācija, kura netieši vai neapzināti norāda uz iespējamiem faktiski nepastāvošiem apstākļiem, vai informācija, kura ir savstarpēji pretrunīga, un tādējādi uz tās pamata trešā persona var izdarīt nepareizu secinājumu par attiecīgo komersantu.

Pieteicēja uzskata, ka firma „SIA „IK SPEDITOR"" nepārprotami norāda uz komersanta veidu – sabiedrība ar ierobežotu atbildību un komersanta veida sajaukšanu ar individuālo komersantu (IK) izslēdz firmas daļas „IK SPEDITOR" ietveršana pēdiņās un tādējādi atdalīšana tieši no komersanta veida norādes.

Senāta ieskatā jāņem vērā, ka konkrētajā gadījumā firmā, kuru vēlas reģistrēt pieteicēja, formāli ir ietverti divi komersanta veida apzīmējumi (SIA un IK). Tiesību normas to aizliedz. Pieteicējas minētais apstāklis, ka ir ievērots attiecīgs komersanta veida nodalījums no pārējās firmas daļas, objektīvi nepasargā trešo personu no nepieciešamības vērtēt šo apzīmējumu nozīmi. Jāņem arī vērā, ka pēdiņu izmantošanas šo apzīmējumu

nodalīšanai nozīmi objektīvi var apzināties tikai pats firmas īpašnieks. Protams, arī trešā persona var pieņemt tādu pašu nozīmi, tajā pašā laikā trešā persona tam pamatoti var nepiešķirt tik būtisku nozīmi, lai pareizi uztvertu komersanta veidu. Tādējādi pēdiņu lietošana nevar trešajai personai objektīvi likt izdarīt pareizu secinājumu par attiecīgā komersanta veidu.

Turklāt Komerclikuma 26.panta otrā daļa reglamentē firmu arī šaurākā nozīmē, proti, ar to saprotot apzīmējumu bez norādes uz komersanta veidu. Tāpēc trešajai personai, arī sastopoties ar šādu apzīmējumu („IK SPEDITOR") bez norādes uz komersanta veidu (SIA), var rasties maldīgs priekštats par komersanta veidu.

[11] Pieteicēja norāda, ka reģistrēt komercreģistrā konkrēto firmu atļauj Komerclikuma 29.panta sestā daļa un likuma „Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" normas.

Senāts šādam apsvērumam nepiekrīt tālāk minēto argumentu dēļ.

Komerclikuma 29.panta sestā daļa noteic, ka preču zīmju vai to daļu izmantošanu firmā regulē preču zīmes regulējošie normatīvie akti. Senāta ieskatā Komerclikuma 29.panta sestā daļa vispārīgi noteic, kuras tiesību normas ir piemērojamas preču zīmes izmantošanas firmā gadījumā, un ir vērsta uz preču zīmju aizsardzību. Tomēr no šīs tiesību normas nav pareizi secināt, ka tā ietekmē šā paša panta pirmās daļas interpretāciju un piemērošanu. Pretējā gadījumā, reģistrējot firmu atbilstoši preču zīmei vai tās daļai, bet neizvērtējot firmas atbilstību komerctiesiskajā apgrozībā svarīgiem apstākļiem, netiktu ievērotas trešo personu tiesiskās intereses, kas neatbilstu vienam no firmas regulācijas mērķiem. Tādējādi nav atzīstams, ka tajos gadījumos, kad firmā tiek izmantota preču zīme vai tās daļa, ir reģistrējamas arī tādas firmas, kas pretēji Komerclikuma 29.panta pirmās daļas regulējumam trešās personas faktiski var maldināt par attiecīgā komersanta veidu.

[12] Ievērojot minēto, Senāts atzīst, ka apgabaltiesa pareizi ir tulkojusi un piemērojusi Komerclikuma 27.panta pirmo daļu un 29.panta pirmo daļu. Kasatore vairāk arī nenorāda, kāpēc Administratīvā procesa likuma 17.panta pirmās daļas 1., 3. un 4.punkts, uz kuru norādīts kasācijas sūdzībā, varētu novest pie citas minēto Komerclikuma normu interpretācijas.

[13] Pieteicēja kasācijas sūdzībā norāda, ka apgabaltiesa ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 103.panta otro daļu un 6.pantu, jo nav noskaidrojusi un devusi vērtējumu

apstāklim, ka komercreģistrā ir reģistrētas vairākas komersantu (sabiedrības ar ierobežotu atbildību) firmas, kurās ietverti burti „IK”.

Senāts piekrīt, ka iestādei, pieņemot lēmumu, ir jāievēro vienlīdzības princips. Proti, pastāvot vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem, iestāde un tiesa pieņem vienādus lēmumus (pastāvot atšķirīgiem faktiskajiem vai tiesiskajiem lietas apstākļiem, - atšķirīgus lēmumus). Tiesa nepamatoti nav vērtējusi pieteicējas minēto apstākli, tomēr Senāts norāda, ka tas konkrētajā lietā nav novedis pie nepareiza sprieduma.

Apstāklis, ka iestāde ir pieņēmusi tiesību normām neatbilstošus lēmumus attiecībā uz citām personām, nenozīmē, ka iestādei būtu uzdodams tāpat rīkoties arī šajā gadījumā, proti, izdot pieteicējai labvēlīgu, bet prettiesisku administratīvo aktu.

[14] Izvērtējot apgabaltiesas spriedumu un pieteicējas kasācijas sūdzību, Senāts atzīst, ka sprieduma atcelšanai nav pamata.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 1.punktu un 351.pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 6.jūnija spriedumu, bet sabiedrības ar ierobežotu atbildību „IKSpeditor” kasācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese	*(paraksts)*	V.Kakste
Senators	*(paraksts)*	A.Guļāns
Senatore	*(paraksts)*	I.Skultāne

NORAKSTS PAREIZS

Tiesnese V.Kakste

Rīgā 2009 gada 12.februārī